

SÜRGÜNLE GELEN AŞK

Abdullah Acehan*

Özet:

Cumhuriyet döneminin tanınmış romancılarından olan Kemal Tahir, kendi hayat hikâyesinin önemli kilometre taşlarından biri olan ilk evliliğini Fatma İrfan ile yapmıştır. Fakat bu evlilik kısa sürede bitmiş, ilerleyen yıllarda hayat arkadaşı olarak Kerim Sadi'nin ilk eşi olan Semiha Uzunhasan'ı seçmiştir. Bu ikinci evliliğinin teşekkülünde Nazım Hikmet'in büyük bir payı olmuştur. Hatta her ikisi de [hem Nazım Hikmet hem Kemal Tahir] cezaevinde buldukları bir dönemde Nazım Hikmet eşi Piraye'den ayrılıp Münevver ile evlenmiş, Kemal Tahir de ikinci eşi olan Semiha Uzunhasan ile tanışmıştır. Burada ana konu olarak Kemal Tahir'i ikinci evliliğine götüren Semiha Uzunhasan ile ilişkisi, yardımcı konu olarak da Nazım Hikmet-Münevver aşkı ele alınmıştır. Ayrıca Kemal Tahir'in büyük bir yazar oluncaya kadar yaşadığı sıkıntıların küçük bir bölümü de bu çalışmanın ana konusu olan Kemal Tahir-Semiha Uzunhasan aşkının arka planında verilmeye çalışılmıştır. Çalışmamız; Giriş, Semiha Uzunhasan-Kerim Sadi Ayrılığı, Semiha Uzunhasan-Kemal Tahir Aşkı ve Sonuç başlıkları altında dört bölümden oluşmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kemal Tahir, Kerim Sadi, Semiha Uzunhasan, Fatma İrfan Serhan, Nazım Hikmet, Piraye, Münevver.

Abstract:

One of the well-known authres of republic era Kemal Tahir made his first marriage with Fatma İrfan which was one of the most important milestones of his life story. But this marriage ended in a short time, in the following years he chose Semiha Uzunhasan as a wife, who was the first saupose of Kerim Said. Nazım Hikmet had a great role on this marriage. Both of them (Nazım Hikmet and Kemal Tahir) on a period of being locked up, Nazım Hikmet divorced Piraye and married with Münevver, and Kemal Tahir met his second wife Semiha Uzunhasan. Here not only Nazım Hikmet and Münevver's love but also Semiha Uzunhasan relationship, which took Kemal Tahir to his second marriage is dealt. Also, the troubles that Kemal Tahir went through untill he became a well-known author were tired to be given on the backstage of Kemal Tahir-Semiha Uzunhasan love affair which is the main subject of this study. Our study introduction Semiha Uzunhasan-Kerim Sadi separation, Semiha Uzunhasan-Kemal Tahir consist of four chapters under the headings of love and the result.

Keywords: Kemal Tahir, Kerim Sadi, Semiha Uzunhasan, Fatma İrfan Serhan, Nazım Hikmet, Piraye, Münevver.

Sürgün, dünya var olduğu günden beri hayatımızda olan bir gerçektir. Kelime manası olarak kişinin, yaşadığı yerden başka bir yere gönderilmesidir. Bu gönderilme mecburi, gönüllü ve kendi kendine olmak üzere üç türlü

---

* Yrd. Doç. Dr. Dumlupınar Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, KÜTAHYA. aace1968@hotmail.com

olmaktadır. Fakat her ne şekilde olursa olsun sonuçta herkes bu olaya, sürgün adını vermiştir.¹ Sürgünlükte bir de zaman kavramı vardır. Bazen sürgün müddeti sınırlı olabildiği gibi bazen de süresiz olabilmektedir. Menfaya gönderilmek herkesin hayatında olmasa da belirli kişilerin hayatında yer almıştır.² Namık Kemal'den Refik Halit'e kadar yaklaşık yüz yirmi tane kalem sahibi kişi bu sürgünü yaşamıştır.³ Çalışmamızda ele alacağımız konunun kahramanlarından olan Kemal Tahir, Kerim Sadi ve Semiha Uzunhasan da sürgünü yaşamış kimselerdir.⁴ Bu üçlünün bir diğer ortak tarafı da gazete ve dergide yazan kalem sahibi kişiler olmalarıdır.

İlk adıyla Sıdika Özdoğu diğer bilinen adıyla Semiha Uzunhasan, on üç yıl süren ilk evliliğini Kerim Sadi ile yapmıştır. Zaten her ikisinin evlilik öncesine dayanan bir arkadaşlıkları olmuştur.⁵ İlk sürgün yerleri olan Bursa'ya gönderildiklerinde evli değildirlere. Bu sebeple ayrı ayrı yerlere [Kerim Sadi Bursa'dan Nevşehir'e, Semiha Hanım da Bursa'dan Turhal'a] sürgün

¹ Ahmet Uçar, *Milli Mücadele'den 12 Mart'a Konya'da Siyasi Sürgünler*, Tez Yayıncılık, İstanbul, 2001 s.237

² Menfa:Sürülen yer, sürgün yeri.

³ Bu konu hakkında hazırlamakta olduğumuz ve yakında kitap halinde yayımlanacak olan "1839-2000 Yılları Arasındaki Sürgün Kalemler" isimli çalışmamızda bu yıllar arasında sürgüne maruz kamış yaklaşık yüz yirmi tane kalem sahibi tespit ettik. Yalnız bizim bu çalışmamızda ele aldığımız sürgünler, mecburi sürgün grubuna dahil olanlardır. Yoksa gönüllü sürgün ve kendi kendinin sürgünün adı verilen sürgün türüne girenler bu çalışmaya dahil edilmemiştir. Eğer mecburi, gönüllü, kendi kendinin sürgünü adı verilen bu üç grubu birlikte ele alıp inceleydik sürgün sayısı yüz kırk bire çıkıyordu.

⁴ **Kerim Sadi:** 1900 yılında İstanbul'da doğdu. Asıl adı Ahmet Nevzat Cerrahoğlu'dur. İlk orta ve lise tahsilini İzmir'de tamamladı. İktisat eğitimi için gittiği Viyana'dan geri döndü. Haydarpaşa Askeri Tıbbiyesi'ne kaydolduysa da bitiremedi. Tahsil için gittiği Moskova'da Türkiye Komünist Partisi'ne katıldı. Parti'nin dağıtılması üzerine, okulu bitirmeden yurda döndü. İzmir Yetimler Mektebi'nde kısa bir süre öğretmenlik yaptı. 1930-1941 arasında İstanbul'daki Bozkurt Yayınları'ndan kitapçıları çıktı. Bursa, Nevşehir, Konya, Yozgat'ta sürgün yaşadı. Konsey, Yön, Katkı, Yeni Yol, Yeni Baştan, Yeni Adam, Yoldaş, Aydınlık, Muallimler, Resimli Ay, Anadolu isimli dergi ve gazetelerde yazıları çıktı. 15 Ağustos 1977 günü İstanbul'da vefat etti. (Zeki Anıt, *Türk Düşünce Tarihinde Kerim Sadi*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 1991, s.18; Kemal Sülker, *Anılara Yolculuk*, Yazko Yayınları, İstanbul, 1983, s.150).

Semiha Uzunhasan: Asıl adı Sıdika Özdoğu'dur. (Kemal Sülker, *Anılara Yolculuk*, s.150). Birinci Dünya Savaşı yıllarında Moskova'da bulundu ve Türkiye Komünist Partisi'ne katıldı. Parti kapanınca yurda döndü. Siyasi faaliyetleri için Kerim Sadi'nin evini kullandı ve bu evde Kızıl İstanbul, Orak Çekiç dergilerini yayımladı. (Zeki Anıt, *Türk Düşünce Tarihinde Kerim Sadi*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, s.24). Bursa, Turhal, Nevşehir, Konya, İzmir, Bolu'da sürgün yaşadı. Aralık 1947'de İstanbul'a döndü. (Cengiz Yazoğlu, *Kemal Tahir; Notlar-Mektuplar*, Bağlam Yayınları, İstanbul, 1993, s.260). 1950'de Kemal Tahir ile evlendi. (Ahmet Uçar, *Milli Mücadele'den 12 Mart'a Konya'da Siyasi Sürgünler*, s.187). Kadın Gücü isimli bir kitabı yayımlanmıştır. "Çin'de İhtilal Hareketleri" isimli kitabının yayımlanacağı belirtilmiş fakat basılıp basılmadığı belli değildir. (Semiha Uzunhasan, *Kadın Gücü*, Bozkurt Matbaası Yayınları, İstanbul, 1936, s.20).

Kemal Tahir: Çok tanınmış bir kişi olduğu için onun resmi hayatı verilmedi.

⁵ Zeki Anıt, *Türk Düşünce Tarihinde Kerim Sadi*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, s.24

edilirler. Daha sonra evlilik gerçekleşince Semiha Hanım, eşi Kerim Sadi'nin yanına Nevşehir'e nakledilir.⁶ Fakat Semiha Uzunhasan-Kerim Sadi ikilisinin evlilikleri, ilerleyen günlerde çatırdamaya başlar. Semiha-Kerim çiftinin evliliklerinde ilk ayrılık izlerinin ortaya çıkmaya başladığı dönem çiftin Konya'da menfi olarak buldukları zaman dilimine rastlar.⁷ Semiha Hanım ve Kerim Sadi Bey, sürgün olarak Nevşehir'den Konya'ya geldiklerinde hayattan zevk alan mutlu kişilerdir. Gerek eşler arasında, gerek diğer kişilerle ilişkilerinde herhangi bir problem olmadığı gibi bilakis huzur içinde yaşamaktadırlar. Kendisi de bir Konya menfisi olan A.Kadir de Kerim-Semiha çiftinin Konya'ya ilk geldiklerinde gayet mutlu olduklarını ifade ediyor:

*"İki yıl arkadaşlık yaptık Konya'da. Çok alıştıydık birbirimize. O kadar ki, haftada iki, üç kere birbirimizi göremeden edemedik. O[Kerim Sadi], kalabalık yerlerden kahvelerden falan hoşlanmazdı pek. Bir muhallebicimiz vardı, orda buluşurduk çokluk. Tek tük müşterisi olurdu bu muhallebicinin. Biz bir köşeye çekilirdik, ucuzundan birer muhallebi ya da aşure yerdik, bir seferinde o ısmarlardı, bir seferinde ben. Kılı kırk yarardı Kerim Sadi, birbirimize hakkımız geçmesin diye. Hoş, ortada birbirimize geçecek hakkımız da yoktu ya. Çalışmalarımız üzerinde konuşurduk, okuduğumuz kitaplar üzerine, nafakamızı daha uzun yıllar nasıl sağlayacağımız üzerine falan. Yazdığım şiirleri ilk ona okurdum. Hava güzelse Alaaddin Tepesi'ne doğru uzanırdık ya da Meram Bağları'na doğru. Çok severdi konuşmasını hele benim gibi canı gönülden dinleyeni bulunca, gümbür gümbür konuşurdu. Arada bir ben bir şey söyleyeyim o aşka gelir, coşardı. Ellerini, kollarını sallaya sallaya konuşurdu durmadan. Çok saygı duyduğum eşi iyi bir yemek yapmışsa o gün beni evine götürürdü. Yemekten sonra satranç oynardık."*⁸

Kemal Sülker'in "Kerim Sadi'yi Konya Kütüphanesi'nde görünce hem şaşırırım hem sevindim. Eşi Semiha ile onlar da Konya'da kalacaklardı. Bir süre sonra A.Kadir de Konya'ya gelince, Kerim Sadi'yle buluşma ve konuşmalarımız daha düzene girdi" ifadeleri de Kerim Sadi ile Semiha Hanım'ın Konya'da mutlu olduklarını teyit etmektedir.⁹ Fakat Semiha Hanım, ilerleyen günlerde, çok sevdiği eşi Kerim Sadi'nin yaptığı bazı uygunsuz davranışlardan dolayı ondan soğumaya başlamıştır. Bu soğumada en büyük pay Kerim Sadi'ye aittir. Az önce de ifade ettiğim gibi Kerim Sadi ve Semiha Hanım'ın Konya'da menfi sıfatıyla yaşadığı o yıllarda Kemal Sülker de orada sürgün olarak bulunmaktadır. Kemal Sülker, Kerim Sadi'nin hayat arkadaşı Semiha Uzunhasan'ı kendisinden soğutan davranışını şu cümlelerle ifade ediyor:

"Alt katında oturdukları evin kızı allanıp pullanmış, koku sürünmüş halde odaya girdi. Bizi selamladıktan sonra üstada;

⁶ Cengiz Yazoğlu, *Kemal Tahir; Notlar-Mektuplar*, s.192

⁷ Menfi: Sürgün, sürgün edilmiş kişi.

⁸ Fikret Baha Berke, *Yazı Hayatının 50. Yılında Kerim Sadi*, Hilal Matbaası, İstanbul,1969, s.94

⁹ Kemal Sülker, *Anılara Yolculuk*, s.157

'Fransızcaya hemen başlayalım, bir saat sonra bir arkadaşımın buluşacağı' dedi.

Kerim Sadi, benim gitmemi ister gibi:

'Hazret bugünkü sohbetimiz bu kadar'

İster istemez ayrıldım odadan. Semiha Hanım, küçük mutfakta yemek pişiriyordu:

'Gidiyor musun, Sülker' dedi. 'Akşama beklerim.' Dedi. Akşam yemeğinde Kerim Sadi, eşine de bozuk çalıyordu. Aralarında ne geçmişti bilmiyorduk ama ev sahibinin kızının Fransızca öğrenimi, onun da canını sıkıyordu. Kerim Sadi'nin aralarında en az yirmi yaşlık bir uçurum olan liseli, varlıklı, şımarık bir kızla eşi bulunmaz derecede çalışkan, akıllı ve sabırlı karısına ihanet etmesini aklım almıyordu. Ev sahibinin kızı, eşinin 'Nevzat' diye taptığı Kerim Sadi'yi bir Aşk-ı Memnu kahramanı gibi çilden çıkarmıştı.'¹⁰

Doğal olarak Semiha Hanım, Kemal Sülker'in anlattığı bu olaydan dolayı eşi Kerim Sadi'den soğumaya başlamıştır. Kerim Sadi ile Semiha'nın arasına giren bu yasak aşk, o sırada cezaevinde bulunan Kemal Tahir'in işine yaramıştır. Sadun Tanju'ya göre yukarıda ifade ettiğimiz sebepten dolayı Kerim Sadi'den uzaklaşmaya başlayan Semiha Hanım, Kemal Tahir'in eşi olma yolunda mesafe kat etmeye başlayacaktır:

"Semiha, Kerim Sadi'nin karısı ve polis kayıtlarında adı Sıdika olarak geçen, eski günlerde 'bacım' diye misafirliğine ve sohbetine doyamadığı, harika bir kadındır. 38 tırpanının arkasından bir fırtına da 40'ların başında estirilmiş, Kerim Sadi ile karısı da Anadolu'nun başka köşelerine sürgüne gönderil-

¹⁰ Kemal Sülker, *Anılara Yolculuk*, s.160; Ahmet Uçar da Kemal Sülker'in bu görüşünü tekrarlıyor:

*"Kemal Sülker'in sert iddiasına göre Kerim Sadi, kendisini ölümüne seven ve birçok sıkıntıyı göğüsleyen Semiha Hanım'a ihanet etmiş, Fransızca ders verdiği kendisinden 20 yaş küçük öğrencisine âşık olmuş, öğrencisi de bu aşka karşılık verince ailenin huzuru ve beraberliği yara almıştı. Kerim Sadi Aşk-ı Memnu'nun tiplerini ahlak dışı ve edepsiz bulup eleştirirken, evin genç kızı Kerim Sadi'yi bir Aşk-ı Memnu kahramanı gibi baştan çıkarmıştı. Onun bu durumu yalnız karısı ile değil, sürgün arkadaşları Kemal Sülker ve A.Kadir ile de aralarını açmış; öyle ki Kerim Sadi de daha önce onlarla bir araya gelmeye can atarken işleri bahane ederek onların eve gelmesini sınırlamaya çalışmıştı." (Ahmet Uçar, *Milli Mücadele'den 12 Mart'a Konya'da Siyasi Sürgünler*, s.188).*

Semiha'ya göre bu ayrılığın yegâne sebebi Kerim Sadi'nin divaneliğidir. Yani Semiha Hanım, gerçek boşanma sebebi olan ev sahibinin kızı olayını açıklamaz. Bunu, Kemal Tahir'in Nevşehir'deki cezaevinden İstanbul'da terzilik yapan Semiha'ya yazdığı 14 Kasım 1949 tarihli mektubunda yer alan aşağıdaki ifadeler anlatıyor:

*"Bak, senin Kerim Sadi ile olan hadise böyle değil. Oturup bir karar verilmiş. Sonra böyle bir kararı, kadınların vermesini de galiba anlıyorum. Biz erkeklerin kendi kendimize böyle kararlara gelmeye hakkımız yok sanırım. Ama bir tuhaf noktayı da söyleyeyim: Kerim'in divaneliği yeni bir şey değil ki canım, eskiden beri meşhurdu. O zamanların Semiha'sı bu divanelikleri belki hoş görüyor bir karakter -tuhaflığı demeyeyim- hususiyeti sayıyordu. Beraber oluşunuzun biricik izahı idi. Sonra dönüyor bu beraber oluşun biricik izahı, ayrılığın da biricik izahı oluyor. Yani Kerim'den divane olduğu için ayrılıyorsun, kendini de haklı görüyorsun." (Cengiz Yazoğlu, *Kemal Tahir; Notlar-Mektuplar*, s.301).*

mişlerdir. Sürgün yılları uzadıkça, Kerim Sadi ile Semiha arasındaki moral bağları kopuyor, bunun tersine, Kemal Tahir ile Semiha arasında önce abla-kardeş sevgisine benzeyen, sonra zamanla bir aşk derinliği kazanan yoğun bir duygusallık dönemi başlıyor.”¹¹

Kemal Tahir-Semiha Uzunhasan aşkına başlamadan önce ele almamız gerektiğini düşündüğüm bir konu daha var o da; Kemal Tahir'in bu ilişkiden önce yaşadıklarıdır. Kemal Tahir, Semiha Hanım hayatına girmeden evvel bir evlilik, bir de nişan yaşamıştır. Kemal Tahir ilk evliliğini, 12 Ağustos 1937 günü Fatma İrfan Akersin ile yapmıştır.¹² Fatma İrfan ile Kemal Tahir'in ilişkileri evlenmeden önce, Fatma Hanım, Edirne'de öğrenciyken başlamıştır. Fatma İrfan bu ilişkiyi, Kemal Tahir'den Fatma İrfan'a Mektuplar isimli kitabında, *“Bana on iki yaşından başlayarak ağabey, hoca, sevgili ve eş oldun”* sözleriyle doğrulamaktadır.¹³ Kemal Tahir, mezun olduktan sonra İzmir'e öğretmen olarak atanan Fatma İrfan'a yazdığı bir mektup vasıtasıyla evlilik teklifinde bulunmuştur: *“Evlenmek istiyorum artık. Hem de nişanlanmak filan değil, doğrudan doğruya, şimşek gibi bir hamleyle evlenmek.”*¹⁴ Fakat bu evlilik fazla uzun sürmemiş, Kemal Tahir'in hapse girmesi üzerine Fatma İrfan mahkemeye başvurarak *“Vatan ve devlet düşmanı bir ideoloji olan komünizmi benimsemiş olması nedeniyle 15 yıl ağır hapse mahkûm olmuş bir kişiyle aile bağıını yürütmenin imkansızlığına”* dayalı boşanma hükmü ile 1940 yılında boşanmıştır.¹⁵

Kemal Tahir, Fatma İrfan'dan boşandığı zaman Çankırı cezaevindedir. Bu olaydan sonra Malatya cezaevine nakledilir. Fakat nakil işinin boşanmayla bir alakası yoktur. Malatya'da tutukluluk günlerini doldururken, Malatyalı Melahat isminde bir bayan ile tanışır ve akabinde nişanlanır. Yakın arkadaşı Orhan Kemal'in, Kemal Tahir'e yazdığı 13 Ağustos 1943 tarihli mektubunda yer alan *“Evvvela nişanınızı tebrik eder, karı koca bir yastıkta kocamanızı siz dostlarımdan bekler ve temenni ederim. Şu veya bu şayialar bertaraf, bugünkü vaziyette sırtında on sene ceza bulunan bir insanı kendine hayat yoldaşı seçen mert yengemizi cesaret ve civanmertliğinden dolayı ne*

¹¹ Sadun Tanju, *Eski Dostlar*, İnkılâb Kitabevi, İstanbul, 1996, s.127

¹² **Fatma İrfan Akersin:** 1919 yılında İstanbul'da dünyaya geldi. (Fatma İrfan Serhan, *Kemal Tahir'den Fatma İrfan'a Mektuplar*, Sander Yayınları, İstanbul, 1979, s.149). 1935 yılında Edirne Kız Muallim Mektebi'nden mezun olunca İzmir'e tayin edildi. 1937'de Gazi Eğitim Enstitüsü'nün Türkçe bölümüne kaydoldu. 12 Ağustos 1937'de Kemal Tahir ile evlendi. 1939 yılında Gazi Eğitim Enstitüsü'nden mezun oldu. İstanbul Üniversitesi Gazetecilik bölümüne devam ettiyse de tamamlayamadı. 1940 Haziran'ında Kemal Tahir'den ayrıldı. (Efnan Atmaca, *Edebiyat Tarihi İçin Büyük Keşif*, Radikal Gazetesi, 23 Eylül 2005, s.9). Avustralya'daki Macquarie Üniversitesi'nde Australian Broadcasting Commission'da görev aldı. 1960'tan sonra Cumhuriyet, Demokrat İzmir gazetelerinde köşe yazarlığı yaptı. Marziye ve Karagöl romanları ile Kemal Tahir'den Fatma İrfan'a Mektuplar'ı yayımladı. (Fatma İrfan Serhan, *Kemal Tahir'den Fatma İrfan'a Mektuplar*, s.15)

¹³ Fatma İrfan Serhan, *Kemal Tahir'den Fatma İrfan'a Mektuplar*, s.7

¹⁴ Fatma İrfan Serhan, *Kemal Tahir'den Fatma İrfan'a Mektuplar*, s.166

¹⁵ Cengiz Yazoğlu, *Kemal Tahir; Notlar-Mektuplar*, s.7

kadar tebrik etsem az” sözleri ve Kemal Tahir’in Semiha’ya yazdığı 16 Temmuz 1946 tarihli mektubunda geçen “*Melahat iyidir, sana çok selamı var*” ifadeleri bu ilişkiyi doğrulamaktadır.¹⁶

Fakat Kemal Tahir’in mektuplarında yer alan “*Kıza fena oyun oynamış gibiyim. O da yiğitliği tepeleyip ben vazgeçtim demiyor. Kızcağız pek fena bir açmaza düştü. Başını alıp gitse, altı sene çektiği azaba yazık olacak. İnatla devam etse sonu yok. Kardeşi yetişti. İstiyorlar. Bir ailenin en büyük kızı saçmaladı diyerek diğerleri ölünceye dek bekâr mı kalacaklar? Hâsılı bir karma-karışıklık ki sorma gitsin*” sözlerinden Kemal Tahir’in Melahat Hanım ile anlaşamadığını bu sebeple, ilişkiyi sürdürmek yerine ayrılmak istediğini anlıyoruz.¹⁷ Zaten Kemal Tahir’in 2 Ağustos 1948 tarihli mektubunda yer alan aşağıdaki ifadelerden ilişkinin, evlilikle neticelenmeden bittiği ortaya çıkıyor:

“Melahat’tan mektup kesildi. Ben işin son zamanlardaki gidişatını zaten beğenmiyordum. Galiba, bu gayr-i tabii münasebet, burada nihayet buluyor. Manasız bir alakayı altı senedir sürdürmek zaten müşküldü. Vallahi hiç kimseyi kandırmadım. Zaten evvelce de kimseyi aldatmayı, kandırmayı beceremezdim. Yanlış hareket ettiğini, bir müddet sonra pişman olacağını Melahat’a ciddiyetle söyledim. Bunu yalnız başlangıçta değil, devamı sırasında da sıkı sıkı tekrarladım. Kızcağız, geçip gitti, bu suretle beni ölünceye kadar taşıyacağım bir minnet yükünden kurtardı. Allah selamet versin.”¹⁸

Şimdi Kemal Tahir-Semiha Uzunhasan ilişkisine kaldığımız yerden devam edelim. Kemal Tahir, pek net olmamakla birlikte tahminen ilk önce Kerim Sadi ile daha sonra Kerim Sadi vasıtasıyla Semiha Hanım ile tanışmıştır. Fikret Baha Berke’nin naklettiğine göre Kemal Tahir, yıllar sonra çok sıkı dost olacakları ve hatta eşyle evlenecek olduğu Kerim Sadi ile ilk karşılaşmasını anlatırken Semiha Uzunhasan’dan hiç bahsetmemiştir:

“Memleketimizde Marksizm’in en selahiyetli âlimi ve kafasının içindeki için en müsamahasız dövüşen delikanlıyı Kuzguncuk’taki evinde ziyaret ettim. Uzun boylu, oldukça zayıf bir adamdır Kerim Sadi. Elinde bir kurşun kalemle beni karşıladı. Boğaz’a bakan odasında karşılıklı oturduk. Kerim Sadi’nin mavi gözlerinde yorulmaz ve bükülmez kavgacı parıltılar ve aynı zamanda tertemiz bir yürek enginleri vardı. Namık Kemal için ilk cephe ateşi yapan bu genç âlime, polemik meydanında, şimdiye kadar sırtı yere gelmemiş mübârizе, suallerimi uzattım.”¹⁹

Kemal Tahir ile Semiha Hanım’ın ne zaman tanıştıkları hakkında kesin bir bilgi mevcut değildir. Fakat Sadun Tanju’ya göre, Kemal Tahir’in Semiha Uzunhasan ile tanışmaları 1930’lu yıllarda Kerim Sadi’nin evinde olmuştur:

¹⁶ Cengiz Yazoğlu, *Kemal Tahir; Notlar-Mektuplar*, s.160

¹⁷ Cengiz Yazoğlu, *Kemal Tahir; Notlar-Mektuplar*, s.245

¹⁸ Cengiz Yazoğlu, *Kemal Tahir; Notlar-Mektuplar*, s.261

¹⁹ Fikret Baha Berke, *Yazı Hayatının 50. Yılında Kerim Sadi*, s.49

"O yıllarda Kerim Sadi tanınmış biridir ve Vâlâ Nurettin gibi evinde toplantılar ve çaylar düzenleyen, istikbal vadeden bir aydındır. Kemal Tahir de Kerim Sadi'nin evinin müdavimlerindedir. Çiçeği burnunda bir Bâb-ı Ali mensubu olarak Kerim Sadi'nin evinde görünmeye başlıyor. Siyasi polis ajanları bir zamandan beri genç bir gazeteci Kemal Tahir'in Kerim Sadi'ye 'enişte', eşi Sıdika'ya [Semiha'ya] 'bacım' diye hitap edecek kadar yakınlaştığını rapor etmektedirler."²⁰

Sadun Tanju vasıtasıyla Semiha Uzunhasan ile Kemal Tahir'in nasıl tanıştıklarını öğrendikten sonra ikilinin evlilik temelini atılacağı mektuplaşma faslına geçelim. Konya'da menfi olarak buldukları dönemde ev sahiplerinin kızı ile olan durumdan dolayı eşine karşı içinde bir soğukluk başlayan Semiha Hanım, ilk eşi Kerim Sadi'nin evinde tanıştığı Kemal Tahir ile mektuplaşmaktadır. Kemal Tahir, mektuplaşmaların başladığı dönemde cezaevindedir. İkili arasında gidip gelen ilk mektuplar tamamen dostça ve her iki taraf için de sıradan bir şekilde başlar. Semiha Hanım, evli olması hasebiyle günlük olaylardan, gelişmelerden; Kemal Tahir de dertlerinden bahseder. Her ikisi arasında zaten var olan dostluk biraz daha yol alınca, mektuplarda özel hayatlarından bahsetmeye başlarlar.

Eldeki mevcut bilgilere göre ilk defa özel hayatından bahseden Semiha Hanım'dır. Semiha, Bolu'da sürgündedir ve Kemal Tahir'e yazdığı bir mektubunda Konya'da menfi olarak bulunan eşi Kerim Sadi ile mektuplaşmadığını söyler. Kemal Tahir, Semiha Hanım'ın bu cümlesine, 18 Ağustos 1946 tarihli mektubundaki "*Eniştemle mektuplaşmamanıza üzüldüm*" cümlesiyle karşılık verir.²¹

Kemal Tahir, Semiha Hanım'la mektuplaşırken aynı zamanda Bursa cezaevindeki yakın dostu Nazım Hikmet ile de yazışmaktadır. Tam bu günlerde Bursa cezaevindeki yakın dostu Nazım Hikmet'ten gelen bir mektup, ikilinin gündemine bomba gibi düşer. Bu mektup neden önemlidir? Çünkü mektubu yazan Nazım Hikmet, Kemal Tahir'in çok samimi, yakın arkadaşıdır.²² Kemal Tahir Nazım Hikmet'in, Nazım Hikmet de Kemal Tahir'in özel hayatını bilecek ve müdahale edecek kadar samimidirler.²³ Kemal Tahir, birçok konuda olduğu gibi kadınlar konusunda da kader arkadaşı, yakın dostu olan Nazım Hikmet'ten etkilenmiş, onu kendine örnek almıştır. Nazım

²⁰ Sadun Tanju, *Eski Dostlar*, s.119

²¹ Cengiz Yazoğlu, *Kemal Tahir; Notlar-Mektuplar*, s.102

²² Hatta Kemal Tahir'in bir aralık Çorum cezaevinden Bursa cezaevine nakli gündeme geldiğinde "*Senin buraya naklin ihtimali beni hürriyetime yarı yarıya kavuşturacakmış gibi sevindirdi. Buraya gelmekliğin ikimiz için de iktisat, geçim, rahatlık ve verim bakımından çok hayırlı ve faydalı olur. Derhal, Münakalat Vekaleti hukuk müşaviri Ziya Bey'e yazdım, avukat İsmail Hakkı'ya rica ettim. Sen istidanı ver ve bana hemen tarih ve numarasını gönder. Kuzum ihmal etme*" diyecek kadar sevinen Nazım Hikmet'tir. (Nazım Hikmet, *Kemal Tahir'e Mapushane'den Mektuplar*, Adam Yayınları, İstanbul, 1983, s.253).

²³ Fatma İrfan Serhan, *Kemal Tahir'den Fatma İrfan'a Mektuplar*, s.197

Hikmet, cezaevine girdiğinde Piraye ile evlidir.²⁴ Az önce de ifade ettiğimiz gibi her konuda Nazım Hikmet'i kendisine örnek alan Kemal Tahir'e göre Nazım-Piraye ilişkisi örnek alınacak bir ilişkidir.²⁵ Kemal Tahir'in Nazım Hikmet'e yazdığı 24 Haziran 1946 tarihli mektubunda kullandığı şu cümlelerden Piraye'ye ne kadar değer verdiğini anlıyoruz:

*"Piraye'ye para yollayamamak büyük faciadır.²⁶ Bütün bu harp senele-
rinde insanların insanları gaddarca soydukları milyoner efendilerimizin adet-
lerini 32'den 532'ye çıkarıldıkları devirde kızcağız kim bilir ne kadar sıkıntı
çekmiştir. Piraye bacıma hürmet ve sevgilerimi mutlaka yaz."²⁷*

Kemal Tahir'in dostu Nazım Hikmet'ten gelen mektuptaki önemli olay, Nazım Hikmet'in Piraye'den ayrılmak istemesidir:

*"Piraye'yle aramızdaki münasebetlerden bir tanesini, ancak bir tanesini
ve zaten bilfiil mevcut olmayan bir tanesini, kesmek lazım geldi. Yani, kadın
erkek, karı koca münasebetimizi. Tahmin ettiğin gibi bunun lüzumuna karar
veren benim."²⁸*

Nazım, evet Piraye'den ayrılmak istemektedir. Çünkü hayatında Münevver vardır. Münevver, Piraye'nin yerini almıştır:

---

²⁴ Hatice Zekiye Piraye Altınoğlu. (Tayfun Er, *Yalıdakiler*, Destek Yayınevi, İstanbul, 2009, s.18); Hatta Nazım Hikmet, eşi Piraye'yi deli gibi sevmektedir: *"Piraye ablan, Memet, Suzan geldiler, üç gün kalıp gittiler. Bu üç gün benim için cennette geçen üç gün oldu."* (Nazım Hikmet, Kemal Tahir'e Mapushane'den Mektuplar, s.320).

²⁵ Kemal Tahir, Nazım-Piraye ikilisinin gıpta ettiği ilişkisine dair düşüncelerini de mektuplarında dile getirmekten çekinmez:

"Piraye için yazdığım güzel şeyleri kendisine bildirdim." (Nazım Hikmet, *Kemal Tahir'e Mapushane'den Mektuplar*, s.261); *"Piraye hakkında mektuplarında, bazen benim onun için yazamadıklarımı da yazdın. Bu hususta seni kıskanıyorum. Mamefihi, onun hakkında yazdıklarını okurken duyduğum hazzı da bana duyuracak bu dünyada çok az bir yazı vardır. Bundan dolayı beni bu hazdan mahrum etme."* (Nazım Hikmet, *Kemal Tahir'e Mapushane'den Mektuplar*, s.292).

²⁶ Nazım Hikmet, 18 Haziran 1946 tarihli mektubunda Piraye'ye bir aydır para gönderemediğini ifade ettiği için Kemal Tahir bu şekilde bir ifade kullanır. (Nazım Hikmet, *Kemal Tahir'e Mapushane'den Mektuplar*, s.294).

²⁷ Cengiz Yazoğlu, *Kemal Tahir; Notlar-Mektuplar*, s.16; Piraye, Nazım Hikmet cezaevine girince çok sıkıntı çekmiştir. Hatta Nazım Hikmet, Kemal Tahir'e yazdığı bazı mektuplarında bu durumu ifade etmiştir:

"Piraye hasta. Soğukla hiç arası iyi değildir, bu sene kömür alamadı, soba kuramadı, mangala kaldı. Boyuna üşütüyor kendini." (Nazım Hikmet, *Kemal Tahir'e Mapushane'den Mektuplar*, s.249);

Oğlumuz hasta,

Babası hapiste

Senin yorgun ellerinde ağır başın

Dünyanın hali gibi halimiz

İnsanlar, daha güzel günlere insanları taşıyor

Oğlumuz iyileşir

Babası çıkar hapisten

Güler senin altın gözlerinin içi" (Nazım Hikmet, *Kemal Tahir'e Mapushane'den Mektuplar*, s.272).

²⁸ Nazım Hikmet, *Kemal Tahir'e Mapushane'den Mektuplar*, s.346.

“Hapisliğin sonuna doğru Nazım Hikmet ile Piraye, birbirinden uzaklaşır. Nazım Hikmet, 1948 yılının sonlarında dayıkızı Münevver’e âşık olur. Hapishanedeki açlık grevi sonucu hastalanıp, Cerrahpaşa Hastanesi’ne kaldırılır. Hastanede başında, Piraye ile evli olmasına rağmen Münevver bekler. Münevver, dayısı Mustafa Celaleddin’in kızıdır.”²⁹

Sadun Tanju’ya göre Nazım Hikmet, bu konuda her şeyi göze almıştır:

“1950 yaz sonuna doğru Nazım’ı serbest bıraktılar. O da, karısı Piraye’ye değil; son zamanlarda aralarında bir aşk ateşinin parladığı sevgilisi, dayıkızı Münevver’e koşar. İdeolojisi uğruna her şeye katlanan, ömrünü hapishanelerde çürüten şair, yüreğine söz geçirememiştir ve şiirinde kutsallaştırdığı bütün insani değeri hiçe sayarcasına, ellisinde değil de yirmisindeymiş gibi hareket ederek etrafındaki sevgi ve hayranlık halesini parçalamaktan bile korkmuyarak, Münevver’in elinden tutup Vâlâ’lara gelmiştir.”³⁰

Nazım Hikmet’in Piraye’den ayrılmayı istemesi Kemal Tahir’de şok etkisi yapar. Kemal Tahir, olanlara bir türlü anlam veremez. Hatta Ahmet Uçar’a göre ikisini tekrar bir araya getirmek için epey gayret de sarf eder:

“Nazım Hikmet’in Piraye’den ayrılma isteği Kemal Tahir’i için için yaramıyordu. Nasıl olup da bunca yıl mahkûmunu beklemiş dirayet ve erdemin örneği bir eş bırakılırdı? Piraye onun için bir onur abidesi idi. Bu sebeple Nazım ile Piraye’yi bir araya getirmek için epey çaba harcıyacaktı.”³¹

Kemal Tahir, Nevşehir’den Semiha’ya yazdığı 30 Kasım 1948 tarihli mektubunda Nazım ile Piraye’nin ayrılmasından bahseder. Mektuptan anlaşıldığına göre Kemal Tahir, dostu Nazım Hikmet yerine Piraye’nin yanında yer almaktadır:

“Piraye’ye ait meseleye canım çok sıkıldı. Nazım birkaç mektuptan beri bir şeyler geveliyordu. Piraye ile ayrılıyor. Benim de aklıma evvela Piraye’nin nihayet usandığı gelmişti. Nazım hesabına pek üzülüyordum. Mazerete de ayrıca bayıldım. Piraye kendisine alaka göstermiyormuş. Piraye, Nazım’ın apartmanından topladığı paraları Paris’te delikanlılarla mı yiyor? Bakalım Piraye’nin-Bursa’ya gidip gelecek değil-mektuba yapıştırarak pul parası var mı? Hâsılı Nazım gözümde düştü.”³²

Nazım-Piraye ayrılığında Kemal Tahir’in *“Nasıl olup da bunca yıl mahkûmunu beklemiş onur abidesi bırakılır?”* sorusu hemen yanıt bulacak gibi değildir.³³ Orhan Kemal’e göre Nazım Hikmet aile konusunda çok tutucu biridir. Orhan Kemal, Kemal Tahir’e Reşit Kemali müstearıyla yazdığı mektubunda Nazım Hikmet’in aile konusunda ne kadar tutucu bir tavır sergilediğini şu cümlelerle ifade ediyor:

²⁹ Mahmut Çetin, *Boğazdaki Aşiret*, Biyografi Net Yayıncılık, İstanbul, 2005, s.57

³⁰ Sadun Tanju, *Eski Dostlar*, s.24

³¹ Ahmet Uçar, *Milli Mücadele’den 12 Mart’a Konya’da Siyasi Sürgünler*, s. 188

³² Cengiz Yazoğlu, *Kemal Tahir; Notlar-Mektuplar*, s.265

³³ Ahmet Uçar, *Milli Mücadele’den 12 Mart’a Konya’da Siyasi Sürgünler*, s.188

“Çünkü seninle bu hususta öyle anlaşacağız ki. Tabii sence de malum, Nazım Hikmet’le bu sahada işbirliği ve fikir arkadaşlığı yapmaya imkân yok. Benim evli ve bir çocuk babası olduğum halde bu gibi lüzumsuz(!) hareketlerde bulunuşuma kızıyor. Ondan sonrası gene malum:konferans faslı. Sabrın varsa, işin yoksa dinle. Meseleyi sosyal ve ekonomik bakımdan kor, fizyolojik, biyolojik bilmem ne lojik tahlillerini yapar, neticeler çıkarır falan filan.”³⁴

Kemal Tahir’in en yakın dostum dediği ve hatta örnek aldığı Nazım Hikmet-Piraye ayrılığından bahsettikten sonra Kemal Tahir ile Semiha Uzunhasan’ın mektuplaşmalarına geri dönelim. İkilinin mektuplaşmalarından bahsederken artık mektuplarda dostça yapılan hasbıhalin dışında özel hayattan da bahsedilmeye başlandığını ifade etmiştik. Kemal Tahir’in dostça ve arkadaş olarak kaleme aldığı mektupları ‘Sevgili Bacım Semiha’ hitabıyla başlamaktadır. Fakat samimi bir hava ve kardeşçe ifadeler taşıyan bu mektuplar, zaman içinde yön değiştirerek, duygusal bir havaya bürünmeye başlar. Bu duygusallığa doğru kaçışta Kerim Sadi ile Semiha Hanım’ın ayrılmış olmasının da etkisi vardır. Sadun Tanju’nun aşağıdaki ifadeleri, hem bizim bu değişim hakkındaki düşüncemizi kuvvetlendirmekte, hem de ikili arasındaki bu değişimi açıklamaya yardımcı olmaktadır:

“Sürgün yılları uzadıkça, Kerim Sadi ile Semiha arasındaki moral bağları kopuyor bunun tersine, Kemal Tahir ile Semiha arasında önce abla-kardeş sevgisine benzeyen, sonra zamanla bir aşk derinliği kazanan yoğun bir duygusallık dönemi başlıyor. Kemal Tahir mektuplarında, o günleri beraber yaşayacağız ‘Semihacığım, Tatlım, Sevgilim’ sözcükleri giderek çoğalmaya başlar”³⁵

İkili arasındaki mektuplarda kullanılan ifade değişimin ilk göstergesi, Kemal Tahir’in Semiha Hanım’a gönderdiği 11 Ağustos 1946 tarihli mektubunda yer alan *“Lütfen yeni bir resim çıkar da yolla! Sana inanmadığım için değil, hasret duydukça bakmak için”* sözleridir.³⁶ Çünkü Kemal Tahir, ilk defa bir cümlesinde hasret ve bakmak gibi kelimeler kullanmıştır. Hatta Kemal Tahir, kendini alamamış ve bir hafta sonra gönderdiği 18 Ağustos 1946 tarihli diğer mektubunda daha cesur davranmış ve işi *“Yalnızlık seni üzmesin. Kendine dikkat et. Hastalanma. Seni hasretle kucaklarım benim sevgili güzel bacım”* cümleleriyle durumu biraz daha ileriye taşır.³⁷ Fakat Kemal Tahir, 27 Eylül 1946 tarihli mektubunda Semiha’ya *“Semiham benim”* ifadeyle seslenerek duygularını daha açık ifade etmekten çekinmediğini gösterir.³⁸ Çalışmamızın önceki sayfalarında Kemal Tahir’in Semiha ile evlenmeden önce Malatyalı Melahat isminde bir bayan ile nişanlandığını fakat bu olayın evlilikle sonuçlanmadığını söylemiştik. Kemal Tahir, özel hayatını

³⁴ Cengiz Yazoğlu, *Kemal Tahir; Notlar-Mektuplar*, s.147

³⁵ Sadun Tanju, *Eski Dostlar*, s.127

³⁶Cengiz Yazoğlu, *Kemal Tahir; Notlar-Mektuplar*, s.192

³⁷Cengiz Yazoğlu, *Kemal Tahir; Notlar-Mektuplar*, s,193

³⁸ Cengiz Yazoğlu, *Kemal Tahir; Notlar-Mektuplar*, s,194

açtığı ve ‘Semiham Benim’ gibi hitaplarda bulunduğu kadına [Semiha Uzunhasan’a] ne kadar dürüst davrandığını göstermek için Melahat’tan da bahsetmekten çekinmez:

“Melahat’ın resmi sıhhatli gibi duruyorsa da onun böbrekleri bozuk. Sana selamı var. Zaman zaman, Semiha bu işi acaba yanlış mı yaptım diye düşünüyorum. Kızcağıza fena bir oyun oynamışım gibi canım sıkılıyor, ama onu aldatmadım. Katlanmak istediği işin güçlüğünü, usandırıcılığını hep anlattım. Şimdi eğer vazgeçtim demeye utanıyor da, yalnız bu hicapla bu derdi çekiyorsa elin kızına yazık oldu demektir.”³⁹

Kemal Tahir, herhalde Semiha Hanım ile duygusal manada belli bir mesafe aldığını düşündüğü için, 26 Temmuz 1947 tarihli mektubuyla Semiha’dan Bolu’dan menfasını kendisinin hapis olarak bulunduğu Çorum’a aldırması için dilekçe vermesini ister:

“İşsiz güçsüz canın sıkılmıyor mu? Neden buraya nakletmeye çalışmıyorsunuz? İstesen bir mahzur görmezler. Doğrudan doğruya bir mektupla Dahiliye Vekili Şükrü Bey’e müracaat et.”⁴⁰

Kemal Tahir’in, 15 Ağustos 1947 tarihli mektubunda geçen *“Hele buraya gelmek için müracaat edişine pek memnun olduk”* sözlerinden, Semiha Hanım’ın Kemal Tahir’in isteğini yerine getirdiğini anlıyoruz.⁴¹ Fakat bu arada beklenmedik bir olay daha olur. Semiha Hanım menfasını Çorum olarak değiştirmek için müracaatta bulunmuş olmasına rağmen sürgün müddetini doldurduğundan İstanbul’a dönmesine izin verilir:

“Semiha Hanım, sürgüne yıllarını vermiş ve iki bini aşkın gün batımını Anadolu şehirlerinde tek başına memur ve eşraf ailelerine terzilik yaparak yaşamıştı. Aralık 1947’de sürgün cezası bitecek İstanbul’a dönecektir. Kerim Sadi ile kopan bağlar Kemal Tahir ile sıklaşmıştır. Semiha Hanım Orta Anadolu’dan büyük şehre[İstanbul] geldiğinde Aksaray’da bir ev tutarak yaşamayı istemektedir.”⁴²

İstanbul’a yeni gelen Semiha, terzilik yapmak için bir işyeri kiralayıp hayatına kaldığı yerden devam eder.⁴³ Semiha Hanım’ın Kemal Tahir’in isteklerini yerine getirmek için uğraşması, Kemal Tahir’in Semiha Hanım’a karşı beslediği hislerinde yalnız olmadığının bir göstergesi oluyor. Yani ilişkinin tek taraflı değil karşılıklı olduğu ortaya çıkıyor. Semiha Hanım’ın bu hareketleri Kemal Tahir’i epey cesaretlendirmiş olmalı ki Kemal Tahir, Semiha Hanım’a olan aşkını Nazım Hikmet’in 1948 yılında kendisine gönderdiği mektuptaki bir şiiri ile anlatır.⁴⁴ Bir bakıma ilan-ı aşktır bu:

“Anladın ya, işim başımdan aşkın

³⁹ Cengiz Yazoğlu, *Kemal Tahir; Notlar-Mektuplar*, s.194

⁴⁰ Cengiz Yazoğlu, *Kemal Tahir; Notlar-Mektuplar*, s.218

⁴¹ Cengiz Yazoğlu, *Kemal Tahir; Notlar-Mektuplar*, s.220

⁴² Ahmet Uçar, *Milli Mücadele’den 12 Mart’a Konya’da Siyasi Sürgünler*, s.188

⁴³ Sadun Tanju, *Eski Dostlar*, s.131

⁴⁴ Nazım Hikmet, *Kemal Tahir’e Mapushane’den Mektuplar*, s.342

*Anladın ya gülüm,
Ben sana âşık olmakla meşgulüm.”⁴⁵*

Kemal Tahir, Semiha'ya yazdığı başka bir mektubunu da “*Seni tasavvur edemeyeceğin bir kuvvetle seviyorum*” sözleriyle bitirir.⁴⁶ Semiha'ya aşkını ilan eden, sevdiğini söyleyen Kemal Tahir, ilerleyen günlerde daha da cesur davranacak ve 27 Mart 1950 tarihli mektubunda Semiha Hanım'ın öz annesine, yani kayınvalidesi olacak kişiye, daha aralarında nikâh bile olmadan “annem” diye hitap edecektir:

“Annen kim bilir ne kadar üzülmüştür. Ellerini benim yerime lütfen öp. Kendimi o kadar zorladığım halde, kendisini gördüğümü bir türlü hatırlamıyorum. Böylece, benim için herhangi bir anneden ibaret kalıyor ki, bu da biraz benim annem demek oluyor.”⁴⁷

Ahmet Uçar'a göre Kemal Tahir'in bütün bu çabaları, mektupları, düşünce ve duygularını paylaşmaktaki amacı; Kerim Sadi'den ayrılmış olan sevgilisine ‘*Ben varım, beni bekle, çıkınca sana geleceğim*’ mesajları göndermek içindir.⁴⁸

1950 yılına gelindiğinde her tarafta genel af söylentileri konuşulmaya başlanmıştır. Kemal Tahir'in, 27 Mart 1950 tarihli mektubunda yer alan “*Bütün bu hayhuydan bana bir takım tatlı hülyalar kaldı sevgilim. Günlerce ve gecelerce İstanbul'a nasıl gideceğimi, seninle nasıl karşılaşacağımı, ilk sözünün ne olabileceğini, ilk hareketlerini falan düşündüm. Tatlı bir meşgaleydi.*” sözlerinden tahliye olunca Semiha Hanım'ın İstanbul'daki evine nasıl ulaşacağını, onu nasıl karşılanacağını hayal ettiğini anlıyoruz.⁴⁹

Af ile Nevşehir cezaevinden tahliye olan Kemal Tahir, yıllardır mektuplarla aşkını ilan ettiği Semiha'nın İstanbul'daki kapısına koşar:

“1950 yazında 12 yıldır kapalı mahpushanelerin kapısı açılmış ve Kemal Tahir, Semiha Hanım'ın kapısını çalmıştır. Evin kapısı mahpushane kapısı kadar heyecan vericidir. Mahpushane kapısını arkasından kapatıp, ev kapısı yüzüne açıldığında aynı coşkuyu duyacaktır. Koşar ve sarılır:

Kemal... Kemal”⁵⁰

1950 yılında çıkan af ile Nevşehir cezaevinden tahliye olup Semiha'nın kapısını çalan Kemal Tahir, hiç vakit kaybetmeden, aynı yıl Semiha Hanım ile evlenir. Bu evlilik, Kemal Tahir'in 20 Nisan 1973 günü gerçekleşen vefatına kadar hiç sekteye uğramadan devam eder.⁵¹

⁴⁵ Ahmet Uçar, *Milli Mücadele'den 12 Mart'a Konya'da Siyasi Sürgünler*, s.188

⁴⁶ Sadun Tanju, *Eski Dostlar*, s.140

⁴⁷ Cengiz Yazoğlu, *Kemal Tahir; Notlar-Mektuplar*, s.324

⁴⁸ Ahmet Uçar, *Milli Mücadele'den 12 Mart'a Konya'da Siyasi Sürgünler*, s.188

⁴⁹ Cengiz Yazoğlu, *Kemal Tahir; Notlar-Mektuplar*, s.323

⁵⁰ Ergun Hiçyılmaz, *Hücre*, İkarus Yayıncılık, İstanbul,2008, s.68

⁵¹ “*Kemal Tahir, Şişli'de ikamet eden Mehmet Barlas'ın akşam yemeği davetinin başmisafiridir. İsmail Cem, Ali Sirmen, Mete Tuncay, Tuncer Arıklı, Afşin Germen o akşamın diğer davetlileridir. Mehmet Barlas'ın evindeki yemekten Göztepe'deki evlerine gelen Semiha Hanım ve Kemal Ta-*

KAYNAKLAR

- ANIT Zeki, “*Türk Düşünce Tarihinde Kerim Sadi*”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 1991
- ATMACA Efnan; *Edebiyat Tarihi İçin Büyük Keşif*, Radikal Gazetesi, 23 Eylül 2005, s.9
- BERKE Fikret Baha; *Yazı Hayatının 50. Yılında Kerim Sadi*, Hilal Matbaası, İstanbul, 1969
- ÇETİN Mahmut; *Boğazdaki Aşiret*, Biyografi Net Yayıncılık, İstanbul, 2005
- ER Tayfun; *Yalıdakiler*, Destek Yayınevi, İstanbul, 2009
- HİÇYILMAZ Ergun; *Hücre*, İkarus Yayıncılık, İstanbul, 2008
- RAN Nazım Hikmet; *Kemal Tahir’e Mapushane’den Mektuplar*, Adam Yayınları, İstanbul, 1983
- SADİ Kerim; *Bir Mütercimin Hataları*, Bozkurt Matbaası, İstanbul, 1935
- SERHAN Fatma İrfan; *Kemal Tahir’den Fatma İrfan’a Mektuplar*, Sander Yayınları, İstanbul, 1979
- SÜLKER Kemal; *Anılara Yolculuk*, Yazko Yayınları, İstanbul, 1983
- TANYU Sadun; *Eski Dostlar*, İnkılâb Kitabevi, İstanbul, 1996
- UÇAR Ahmet; *Milli Mücadele’den 12 Mart’a Konya’da Siyasi Sürgünler*, Tez Yayıncılık, İstanbul, 2001
- UZUNHASAN Semiha; *Kadın Gücü*, Bozkurt Matbaası Yayınları, İstanbul, 1936
- YAZOĞLU Cengiz; *Kemal Tahir; Notlar-Mektuplar*, Bağlam Yayınları, İstanbul, 1993

---

hir’in birinci kattaki komşularının ışığı yanmaktadır. ‘Bizim kata çıkacak gücüm yok, çal zillerini de biraz da onlarda soluklanalım’ der karısına Kemal Tahir. Saatler geçtiği halde hâlâ kendi katına çıkacak gücü toplayamaz kendinde. Evine varamadan, komşu evinde 20 Nisan 1973 gecesi hayat veda eder.” (Sadun Tanju, Eski Dostlar, s.117).

